

HENRYK BARTUZI
Wojewódzki Ośrodek Doradztwa Rolniczego
w Końskowoli

GRA WARTA ŚWIECZKI - BEZPIECZNA PRACA W ROLNICTWIE

Rolnik w codziennej pracy narażony jest na cały szereg niebezpiecznych sytuacji oraz szkodliwych warunków. Praca w niekorzystnych warunkach pogodowych, w hałasie, wibracjach i spalinach, w zetknięciu z chemicznymi środkami ochrony i zwierzętami hodowanymi, jest powodem bardzo licznych wypadków, nierzadko śmiertelnych. Ich liczba w rolnictwie, utrzymując procentowo, jest większa aniżeli w całej gospodarce narodowej.

Województwo lubelskie, pod względem ilości wypadków w rolnictwie, należy do czołówki krajowej. Sprawa jest na tyle ważna, że równoległe z rozliczną tematyką, jaką podejmuje Wojewódzki Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Końskowoli, w programach szkoleń znalazły się zagadnienia związane z bezpieczeństwem i higieną pracy w rolnictwie indywidualnym.

We współdziałaniu z Państwową Inspekcją Pracy i Kasą Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego już w 1993, a szczególnie w 1994 roku, przeprowadzono kilkanaście szkoleń na szczeblu gminnym. Miały one na celu przybliżenie tematyki BHP w rolnictwie indywidualnym władzom samorządowym gmin, sołtysom oraz aktywowi społeczno-gospodarczemu, a także pilotażowe rozpoznanie, jak zostanie przyjęta powyższa tematyka.

Szkolenia te organizowali doradcy terenowi Wojewódzkiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego, przy znacznym zaangażowaniu i zapewnieniu warunków lokalowych przez wójtów i burmistrzów poszczególnych gmin oraz miast i gmin. Wykładowcami na tych szkoleniach byli przedstawiciele Państwowej Inspekcji Pracy, Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego oraz specjaliści z Wojewódzkiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego. Szkolenia spotkały się z należyтым odbiorem uczestników, jednak mankamentem ich był zbyt przeładowany program i czas trwania sięgający 6 -7 godzin.

W wyniku rozpoczętych prac zainteresowano zagadnieniami BHP Lubelski Sejmik Samorządowy z prośbą o patronat i wsparcie dalszych zamierzeń. Stan

bezpieczeństwa i higieny pracy w rolnictwie indywidualnym był przedmiotem posiedzenia Lubelskiego Sejmiku Samorządowego oraz jego Komisji Rolnictwa. Równolegle Wojewódzki Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Końskowoli przystąpił do organizacji sieci gospodarstw wzorcowych pod względem BHP typując po 1 gospodarstwo w każdej gminie.

Celem gospodarstw wzorcowych jest demonstrowanie w sposób praktyczny i ciągły, jak indywidualne gospodarstwo ma być wyposażone i prowadzone w zgodzie z elementarnymi zasadami BHP. Gospodarstwa te, mają stanowić bazę pokazową i szkoleniową dla sąsiadów bliższych i dalszych, z terenu całej gminy. Doceniając wagę zagadnienia BHP w rolnictwie, Lubelski Sejmik Samorządowy swą uchwałą powołał doraźną komisję d/s bhp jako ciało społeczne, złożone z przedstawicieli Państwowej Inspekcji Pracy, Wojewódzkiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego, Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, Instytutu Medycyny Wsi i samorządu terytorialnego. Komisja ta opracowała plan działalności na 1995 rok i rozpoczęła funkcjonowanie.

Z ważniejszych prac wykonanych w ramach działalności Komisji należy wymienić przeszkolenie rolników, których gospodarstwa zostały wytypowane jako wzorcowe. W gospodarstwach tych, w 7 rejonowych zespołach doradztwa rolniczego, po praktycznej lustracji omawiano i wskazywano na występujące niedociągnięcia w BHP.

Mimo, że gospodarstwa zakwalifikowano jako wzorcowe, stwierdzono w niektórych z nich brak stosownego zabezpieczenia otworów zrzutowych poddaszy, wadliwą instalację elektryczną, braki w osłonach niebezpiecznych elementów maszyn rolniczych, „zabójcze” piły tarczowe, rozkalibrowane końcówki opryskiwaczy, brak jakiegokolwiek odzieży ochronnej itp.

Gospodarstwa te we własnym zakresie, jak również z pomocą Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, Państwowej Inspekcji Pracy, Wojewódzkiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego oraz wójtów będą wyposażane aby były rzeczywiście wzorcowe pod każdym względem.

Kolejnym etapem działalności w zakresie BHP w rolnictwie indywidualnym było powołanie spośród pracowników urzędów miast i gmin tzw. gminnych liderów d/s BHP. Liderzy ci obok innych obowiązków zajmują się całokształtem spraw związanych z bezpieczeństwem i higieną pracy w rolnictwie, a więc rozpoznaniem sytuacji i potrzeb, koordynacją podejmowanych przedsięwzięć w tym zakresie na terenie gminy, informowaniem o występujących zagrożeniach Komisji d/s BHP przy Lubelskim Sejmiku Samorządowym, Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego i Państwowej Inspekcji Pracy, jak również Instytutu Medycyny Wsi, Rady Gminy i wójta. Liderzy gminni d/s BHP zostali przeszkoleni na jednodniowym kursie w Wojewódzkim Ośrodku Doradztwa Rolniczego w Końskowoli. Zakres czynności i obowiązków liderów gminnych omówiono na posiedzeniu Komisji Lubelskiego Sejmiku Samorządowego d/s BHP.

Świadomość rolników w zakresie BHP jest niewielka. Temat ten jest generalnie bagatelizowany. Dopiero wtedy, kiedy zaistnieje nieszczęście, nagłaśnia się sprawy BHP. Aby zwrócić na te problemy uwagę, w okresie nasilonych prac rolniczych Wojewódzki Ośrodek Doradztwa Rolniczego wydaje i kolportuje do miejsc publicznych stosowne afisze zwracające uwagę rolnikowi na zagrożenia np. podczas żniw czy wykopków. Tematyka ta znajduje także swoje miejsce w audycjach radiowych radia Lublin.

W miesięczniku ODR Końskowola Aktualności Rolnicze „Rynek” powstała stała rubryka poświęcona BHP. Każde technologiczne szkolenie w ODR jest kończone sprawami BHP związanymi z omawianym tematem. Na podkreślenie zasługuje wspólne opracowanie i wydanie przez Wojewódzki Ośrodek Doradztwa Rolniczego blisko 100 stronicowej broszury, w nakładzie 2 000 egzemplarzy, na powyższy temat. Broszurą zainteresowanych zostało około 3 000 rolników i młodzieży wiejskiej.

Organizowana corocznie przez Wojewódzki Ośrodek Doradztwa Rolniczego olimpiada wiedzy rolniczej, w 1995 roku poświęcona była BHP i PPOŻ. w rolnictwie. Do olimpiady na szczeblach gminnych, rejonowych i wojewódzkim przystąpiło łącznie 283 uczestników, z czego w finale wojewódzkim, w Końskowoli 7.XII.95 r. uczestniczyło 13 osób.

Poziom wiadomości zaprezentowany przez finalistów należy uznać za wysoki, bowiem laureat uzyskał maksymalną ilość punktów tzn. 20, a o drugie miejsce z 18 punktami w dogrywce rywalizowało 2 uczestników.

O zainteresowaniu tematyką (wywołaną olimpiadą) świadczy fakt, że eliminacje gminne i rejonowe sponsorowali, przeznaczając na nagrody pokaźne kwoty, prawie wszyscy burmistrzowie i wójtowie (z 59 na 63 jednostki administracyjne).

Finał wojewódzki olimpiady przeszedł oczekiwania wszystkich. Zgromadził ponad 50 sponsorów spośród firm, instytucji, zakładów prywatnych, spółdzielczych i państwowych związanych z rolnictwem, co pozwoliło organizatorom olimpiady ufundować laureatom rzeczowe nagrody pokaźnej wartości.

Zwycięzca I miejsca p. Kusyk Paweł z gminy Firlej otrzymał przetrząsaczozgrabarkę, za II miejsce p. Krasa Krzysztof z gminy Abramów otrzymał sadzarzkę do ziemniaków, a III miejsce które zajął p. Wójcik Krzysztof z gminy Konońnica, zostało nagrodzone siewnikiem do nawozów.

Pozostałe nagrody były także niebagatelne, np. 16 ton wapna nawozowego, ale godnym podkreśleniem jest fakt, że wszyscy otrzymali komplety odzieży ochronnej, nawozy dolistne, osłony wałków przekątnika mocy, gaśnice oraz słodczyce. Listy gratulacyjne wszystkim uczestnikom finału wręczył osobiście marszałek Lubelskiego Sejmiku Samorządowego dr inż. Stanisław Stefanek, w obecności: dyr. Wydziału Rolnictwa Urzędu Wojewódzkiego mgr Wiesława Komora, dyr. Okręgowego Inspektoratu Państwowej Inspekcji Pracy w Lublinie, dyr. Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego Oddział w Lublinie, Komen-

danta Państwowej Straży Pożarnej w Lublinie i wielu innych osobistości, co świadczy o wadze, jaką przywiązuje się do spraw BHP w rolnictwie indywidualnym.

Komisja Lubelskiego Sejmiku Samorządowego d/s BHP, na wspólnym posiedzeniu z Komisją Rolnictwa, w dniu 12.XII.95 r. opracowała i przyjęła plan działalności na 1996 rok, stwierdzając jednocześnie, że zapobieżenie przez swą działalność chociażby jednemu cierpieniu, kalectwu czy niepotrzebnej śmierci jest „grą wartą świeczki”.